

TIMOTEORE

Pablo puarí jóaripū

Âñuduticorigue

¹⁻² Timoteo, yuu Pablo muurē âñudutia. Yuu Cõamacã booró Jesucristoyere wededutigü beserigü, cãü ticocorigü niiä. Teero biiri ateré cãü “tiigüda” jíriguere yuu wederi booquí: “Cõamacã Jesucristomena niirärē catiré petihére ticoqui”. Timoteo, yuu muurē mañä; muu yuu macã tiiróbiro niiä.

Cõamacã marí Pacü, teero biiri Jesucristo marí Õpü muurē âñuré ticoaro; bóaneõ ññaárõ; âñurõ niirecatiri tiiáro.

Jesucristoye quetire padeó, buerucuya

³ Yuu ñiecüsämäa Cõamacärë padeorírobirora yuucã âñurõ yeeripünacatiremena padeóa. Ñamirõ, búrecori yuu sãrécorõ muurē wãcüä. Muurẽ wãcügü, Cõamacärë usenire ticoa.

⁴ Yuu wáari bñreco muu utiriguere wãcürucua. Teero tiigü, yuu bayiró usenigüda jíigü, muurẽ bayiró ñadugaga.

⁵ Muu jíiditoro manirõ Jesucristore padeorére yuu wãcüä. Muu ñecõ Loida, teero biiri muu paco Eunice padeosuguéwa. Yuu masijää: Muucã teerora padeonanúsegü tiicú.

⁶ Teero tiigü, ateré muurẽ wãcürõ tiiia: Too sñgueropü yuu muurẽ ñaapeóri, Cõamacã muurẽ “biiro tiigüda niigüdaqui” jírigü niiwñ. Tee masiré ticorére tiirucújäña.

7 Cõāmacã marĩrẽ Espíritu Santore ticogã, cuiro manirõ niiärõ jĩgã ticorigã niiwã. Teero cuirono tiigã, Espíritu Santo marĩrẽ tutuari tiiquí; cãmerõ maĩrã tiiquí; ãñurõ tiirére besemasirã tiiquí.

8 Teero tiigã, marĩ Õpãye quetire wedegã, boborijãña. Yãu teeré wederé wapa peresuwiipã duigácãrẽ bobosãrijãña. Biirope wãcũña: “Tee queti wederé wapa yãucã ñañarõ netõpacã, Cõāmacã tutuare ticorémena nãcãjãgãda”, jã wãcũña.

9 Cõāmacã marĩrẽ netõnérígã niiwã. Marĩ cããyara ãñurã niirõ boogã, beserigã niiwã. Marĩ ãñuré tiirí ïñagã mee beserigã niiwã. Cããupe marĩrẽ ãñurõ tiigáda jĩgã, beserigã niiwã. Biiro biia: Atibáreco tiiadari sanguero, Cõāmacã marĩrẽ ãñurõ tiigáda jĩgã, Jesucristo marĩrẽ netõnêadarere wãcûrigã ni-iwã.

10 Atitó marĩrẽ ãñurõ tiirére eñogã, Jesucristo marĩrẽ netõnégürẽ ticodiocorigã niiwã. Jesús marĩ dianetõborirare netõnérígã niiwã. Marĩ cãã netõnérê quetire padeorá “catiré petihére cão” jãmasiã.

11 Cõāmacã tee netõnérê quetire yãure wededutirigã niiwã. Tee quetire yãure buedutirigã niiwã. Cããyere wededutigã yãure beserigã niiwã.

12 Tee quetire wederé wapa yãu bayiró ñañarõ netõã. Teero ñañarõ netõpacã, boboría. Yãure tee queti wededutirigãre masiã. Teero tiigã, ateré jãmã yãuja: “Cãã yãure cããriguere coteyapacutigãdaqui, téé cãã pãtuaatigãpã”.

13 Yãu mãurẽ diamacã bueriguere bueya. Jesucristore padeorémena, cãmerõ maĩrémena bueya.

14 Ăpēră tee quetire wasorí jīgū, Espíritu Santo marīpure niigú tiiápuremena Cōāmacū māurē wededutigü cūñriguere diamacú bueya.

15 Māu masītoacu: Niipetira Jesucristore padeorá Asia macāră yūre cōāwapetijōāwā. Cūñmena niiriracā Figelo, teero biiri Hermógenes teerora tiiwá.

16 Onesíforo doca teero tiiríwi. Cōāmacū cūñrē, cūñya wii macārārē bóaneō īñaārō. Sīcārī mee Onesíforo yūre wācūtutuari tiiwí. Yūu peresuwiipu niipacari, yūre bobosāriwi.

17 Bobosārōno tiigá, Romapu jeagu, yūre āmaārigü niiwī, téé buagápu.

18 Marī Ōpū basocáre wapa tiiadari bāreco jeari, Onesíforore bóaneō īñaārō. Cūñ Éfesopu marīrē tiiápuriguere māu āñurō masīcu.

2

Surara āñugú tiiróbiro niiña

1 Timoteo yūu macā tiiróbiro niigú, Jesucristo māurē āñurō tiiquí. Tee āñurō tiirémena Cōāmacū māurē tutuarere ticoaro.

2 Yūu paú basocá tāocóropu bueriguere māu tāowá. Teeré buemasīrārē māu padeoráre buenetōneña. Māu teero tiirí, cūñcā āpērārē bueadacua.

3 Māu surara āñugú tiiróbiro niiña; Jesucristo māurē dutigú niiñ. Surara ñañarō netōgú nucārōbirora nucāñá māucā.

4 Surara cūñrē dutigá cūñmena useniārō jīgū, surara niihērābiro tiiríqui.

5 Teerora sūcā cūturi basocu “biirope wáaya” jī̄ dutirére tiihégu, wapatáriqui.

6 Teerora wesepá ãñurō padegúcā tiiwese maquē ote ducacatirere dúa wapatámasíqui.

7 Tee yuu wederére wācūnunuseya. Muu teero tiirí, marí Ópū niipetirere muarē tuomasíri tiigúdaqui.

8 Jesucristore wācūña: Cūñ diarigü niipacu, masárigu niiwí; David párāmi niinunusegu niiñ. Yuu cūñye queti ãñuré quetire wedegu, teeré wedea.

9 Tee queti wederé wapa yuu ñañarō netogá; ñañaré tiigú tiiróbiro peresuwiipu niiā. Cōāmacüye quetipeja niipetiropu niipetitoaa. Tee quetipe yuu peresuwiipu biadupórigu tiiróbiro niiria.

10 Teero tiigá, Cōāmacu beserirare ãñurō wáaaro jī̄gū, ñañarō netōā. Jesucristo cūñrē netōnérí boogá. Teero biiri cūñ cūñmena cūñ ãñurō niirōpu niirucuri boogá.

11 Ate diamacú jī̄ré niiā:
Marí Jesucristomena diarirabiro niirā,
cūñmena catiré petihére choádacu.

12 Marí ñañarō netōrére nucājärä,
cūñ Ópū niirōpu cūñmena dutirá niiādacu.
“Cūñrē masíriga” jī̄rī, cūñcā “masíria” jī̄gádaqui.

13 Marí cūñrē ãñurō padeoríatā, cūñpe niipetire
“biiro tiigúda” jī̄riguere diamacú tiirucúqui.
Cūñ sícārī jī̄ditomasíriqui.

Cōāmacärē ãñurō padecotegu

14 Muu bueráre teeré wācūrī tiiyá. Teero biiri marí Ópū tuocóropure cūñrē “nocörörä wedeseya búri niiré wedesere maquérē” jī̄nā.

“Tee wedesere wapamaniā; mūārē taurare ñañorā tiia”, jīñña.

15 Mūape Cōāmacū mūarē “añurō tiii” jīñri taurugágu, mū jeatuaró niirucujāña. Cūyere diamacá wedeya. Teeré tiigú, boborícu.

16 Atibáreco maquē wedeserere búri niirére tauríjāña. Teeré wedesera jōõpemena nemorō ñañarā wáacua.

17 Cúá wedesere cāmi maríye õpūärípu sesajōärō tiiróbiro āpērārē pēnipéawacu. Himeneo, Fileto wāmecutira cúá buerémena tee bóare tiiróbiro basocáre ñañoáyira.

18 Diamacá maquērē wederiyira; merēápe wedeayira. “Diarira masātoarira niiwā”, jīñ wedeayira. Cúá teero wederémena āpērāpē “¿usápeja deero padeoádariye?” jīñ wācūáyira.

19 Cōāmacū wedesere cūürigue doca tutuari wii weenucōrigue tiiróbiro niiā. Cúá wedesere wasoría. Biiro niiā: “Marī Õpā cūürē diamacá padeoráre masíqui”,* teero biiri “niipetira ‘Jesucristo yuu Õpā nii’ jīñrā ñañaré tiirére duujäärō”, jīñ jóatunoā.

20 Ate queorére wedeguda: Sícá pee apeyé cuogáya wiipure pee niicu. Oromena tiirígue, platamena tiirígue niicu. Teero biiri apeyé yucuména tiirígue, diiména weerígue niicu. Íñarā jeará jeari, ãñurére péocua. Apebárecorire bári niiré péocua.

21 Marī ate tiiróbiro ñañarére tiihéra, ãñuré dícu péore tiiróbiro niiādacu. Marī Õpāyara peti niiādacu. Cúá niipetire ãñurō tiidutírere diamacá tiiādacu.

---

* **2:19** Números 16.5.

22 Teero tiigú, muu mamarā bayiró ugaripéarenorē tiirijāñā. Biirope tiiyá: Ñurére tiirucújāñā; Cōāmacūrē padeoyá; cāmerī mañá; ñurō niirecutiya. Ñañaré tiihérrema Cōāmacūrē sārāmena niiñā.

23 Cāmerītutidgara wedeseāmajārere jīapurijāñā. Muu masīcu: Muu cūāmena teero wedeseri, cāmerītutire wāaadacu.

24 Marī Ópūrē padecotegno cāmerītutirijārō booa. Biirope booa: Niipetiramena ñurō niirō booa; ñurō buemasirō booa; basocá noo booró tiiāmajārere teero t^ugueñajārō booa;

25 merēā wācūrārē cúaro manirō “biirope niiā” jī wedero booa. Cōāmacū cūārē cūā ñañaré tirére wācūpati, wasorí tiibóqui; cūā waso, diamacū maquērē masīādacua.

26 Teeré masirā, cāniwācārābiro niiādacua. “Wātīärē dutigú marirē peresu niirābiro chomírigu niiwī, cūā boorére tiiādarare”, jī masirā, cūā dutirére tiidújāādacua.

3

Atibáreco petiádari suguero wāaadare

1 Muu ateré tuomasīña: Atibáreco petiádari suguero pee ñañaré wāari, wisio niiādacu Jesuré padeoráre. Biiro wāaadacu:

2 Basocá cūāye maquē dícre booádacua; niyerure mañādacua; “biiro biiráno niiā ūsājā” jī wācūādacua; “āpērā nemorō niinetōnucāā” jī wācūādacua; ñañarō jīādacua; cūā pacusumuärē netōnucājāādacua; āpērā cūārē ñurō tiipacári,

“máā ūsārē ãñurō tiiwā” jīriadacua; Cōāmacūrē quioníremena ñariadacua;

3 cūaya wederare maříadacua; bōaneõ ñaridojāādacua; queti jīāmajārā niiādacua; cūā booró ñañaré tiidugárere tiiádacua; āpērārē ñañarō netōrī tiiádacua; ãñurére booríadacua;

4 cūā menamacārā niimirirare ñañarō tiiádacua; “deero wáaadari” jī wācūhērā, noo booró tiiāmajāādacua; “āpērā nemorō uputí macārā niiā” jī wācūādacua; Cōāmacūpere wācūrōno tiirá, usenire dícure wācūādacua;

5 Jesuré padeorá tiiróbiro baupacára, Cōāmacū cūā tutuaremema cūārē wasorí boorícu. Cūānomena bapacutiāmarijāña.

6 Cūā menamacārāno biiro tiicúa: Basocáre ñarā jea, wedesemeniremena cūāye wiseripu sāāwacua. Toopá numiā wācūtutuherare tiidítocua. Cūā numiā pee ñañaré tiiré wapa chorá niijīrā, cūā ñañaré tiiré dícure wācūcua. Teero tiirá, jīditora “máārē ãñurō bue, tiiápuada” jīrī, useniremena tuocúa.

7 Cūā pee tuopacára, diamacū maquērē tuomasīridojācua.

8 Cūārē jīditora, Janes, Jambres tiirírobiro niicua. Cūā Moisére netōnucāyira.* Tee tiiróbiro jīditorape diamacū maquērē cāmotácua. Ñañarō wācūripiorira niicua; diamacū padeomasīricua.

9 Cūā teero tiipacára, yoari jīditomasīriadacua. Máata niipetira cūā wedeseri tuorá “jīditorepira niiyā” jīādacua. Teero wáayiro Janes, Jambre-mena.

---

* **3:8** Éxodo 7.9-13.

Pablo Timoteore dutiturigue

10 Mʉupeja yʉʉ buerére, yʉʉ tiirécutirere, yʉʉ tiidugárere mʉʉ tʉonʉnʉsea. Yʉʉ Cõāmacãrẽ padeorére, cúaherere, cãmerí mañrére, merẽã wáari wãcütutuarere mʉʉ masiã.

11 Basocá yʉure ñañarõ tiirí, yʉʉ ñañarõ netõrére masiã. Antioquíapʉ, Iconiopʉ, Listrapʉ yʉure wáariguere, yʉʉ ñañarõ netõrígure mʉʉ masiã. Yʉʉ ñañarõ netõpacári, teero wáarecõrõ marĩ Õpã yʉure netõrĩ tiiwí.

12 Ate diamacárã niiã: Niipetira Jesucristore padeorá Cõāmacã booré tiidugárare ñañarõ tinóadacua.

13 Ñañarã, jíiditori basoca ñañanemorõ tiiádacua. Ápẽrãrẽ jíiditorobirora cãáca jíiditonoãdacua.

14 Mʉupeja mʉurẽ bueriguere, mʉʉ “diamacárã niiã” jíiriguere padeorucújãña. Mʉurẽ buerirare mʉʉ âñurõ masiã.

15 Mʉʉ wimagãpʉra Cõāmacãye queti jóaripũ maquẽrẽ masinucãwã. Teeré buegʉ, ateré masiñwã: Jesucristore padeorémena netõnénoã.

16 Cõāmacã cããye queti jóaripũ maquẽrẽ jóarira cãã masiré ticorémena jóarira niiwã. Teero tiiró, tipũ maquẽ marĩrẽ buea; marĩ ñañaré tiirére masirí tiia; marĩ ñañaré tiirére quenodutía; marĩ âñurõ tiiádarere buea.

17 Cõāmacã tiipürẽ cãñrigʉ niiwã, cãñrẽ padeonanáserare niipetire âñurére tiiáro jíigã.

4

1 Jesucristo marĩ Õpã pʉtʉaatigʉdaqui. Cãã atigʉ, catiráre, diarirare wapa tiigádaqui. Marĩ

Õpã nijigã, dutigádaqui. Teero tiigú, cãã ññacoropu, teero biiri Cõamacã ññacoropu muurẽ ateré tiidutía:

2 Cõamacãye quetire wedeya. Muu noo wáaro basocá tñodugárare, teero biiri tñodugáheracãrẽ jñinemona. Cããrẽ diamacã wãcûrî tiiyá; cãã ñañaré tiirí, ãñurõmena wedeya; “biirope niirecätiya” jñ wedeya. Teeré buegu, cûaro manirõ wedeya.

3 Too síropure basocá ãñuré buerére booríadacula. Cããrẽ bueadarare ãmaãadacula. Cãã booré dícure tiidugári, cããrẽ buerápe cãã tñousénire dícure wedeadacula.

4 Cãã diamacã maquêrẽ tñoríadacula. Niipetire jñämajãrepere tñorá wáadacula.

5 Muupeja muu tiirére ãñurõ wãcû, nijâňa. Muurẽ ñañarõ tiirí, teeré nucâňá. Ñuré quetire wedeya. Muurẽ paderé cûrígure peotíjâňa.

6 Yuh catinemoritu niiga. “Yuhre sîňâdaró péerogã dñasacû”, jñ tñgueňaã.

7 Caturí basocu cutujeágudu tiiróbiro yuhre paderé cûrígure yaponogã tia. Niituropu cutujeágã tiiróbiro yuh paderére peotítoaa. Yuh sicato padeorígure padeoyapáctitoaa.

8 Mecatigärẽ yuh ãñurõ tiirígue wapa ticonoãdare ãmuãsepua niitoacu. Marí Õpú wapa tiigú nii. Cããrã cãã basocáre wapa tñiádari burecopu yuhre tee ãñurére ticogádaqui. Yuh dícure ticoriqui; niipetira cããrẽ padeoráre cãã putuaatiadarere yuerácãrẽ ticogádaqui.

Pablo cããye maquêrẽ wederigue

9 Máatasãñurõ yuhre ññagã atiya.

10 Demas atibáreco maquérē mañetōnācāqui. Teero tiigá, Tesalónicapu yáure cōajōāwī. Crescente Galaciapu wáawi. Tito Dalmaciapu wáawi.

11 Lucas díchá yáumena niiñ. Marcore ámañña; māumena atiaro. Cūñ yáure áñurō tiiápumasñ.

12 Yáu Tíquicore Éfesopu ticocowá.

13 Māu atigá, yáaro sutiró asibusúro sotoá macárōrē néeatiya. Too Troas macā Carpoya wiipu cūuwū. Teero biiri yée paperatūnurīrē néeatiya. Wáicura caserimena jóarigue, yée caserire bayiró boogá.

14 Alejandro cōmeména apeyenó tiigá yáure ñañarō tiiwí. Cōāmacū marī Ópā cūñ tiiríro jeatuaró cūñrē ñañarō tiigúdaqui.

15 Māupeja cūñrē cuiya, yáure teero tiirí jīgū. Cūñ marī buerére boorídajawī.

16 Queti beserí basoca yáure sāñánācāri báreco sīcānopera yáure tiiápura jeariwa. Niipetira yáure cōāwarira niiwā. Cōāmacū cūñ teero tiiríguere acabóaro.

17 Cōāmacūpeja yáure tiiápuwi; yáure tutuare ticowi. Teero tiigá, Jesucristoye quetire wedepetijawū, niipetira judíoa niihērā tuoáro jīgū. Cōāmacū yáure quioré watoapu niigárē netōnéwī.

18 Teero biiri marī Ópā niipetire yáure ñañarō wáadarere netōrī tiigúdaqui. Úmāsepu cūñ Ópā niirōpū yáure néewagudaqui. “Áñunetōgū niiñ”, jīrucujāda cūñrē. Teerora niiärō.

Áñudutiyaponorigue

19 Prisca,* Aquila ãñuãrõ. Teero biiri Onesíforoya wii macãrãcã ãñuãrõ.

20 Erasto Corintopã pataácumuwã. Trófimo diarecatigare Miletopã cüñatiwã.

21 Muu máatasãñurõ púuriro suguero atiya. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, teero biiri niipetira Jesuré padeorá muurẽ ãñudutiya.

22 Marĩ Õpã muumena niiãrõ. Cõamacã muã niipetirare ãñuré ticoaro.

Nocõrõrã jóaa.

---

* **4:19** Äpẽrã coore Priscila jíiyira.

Cõāmacã̄ mecã̄ wedesei New Testament in Tuyuca

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuyuca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tuyuca

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
a71ca523-cda5-572a-9b0b-61d9ea37d1a8